

Pečovateľské služby v České republice

23.06.2021

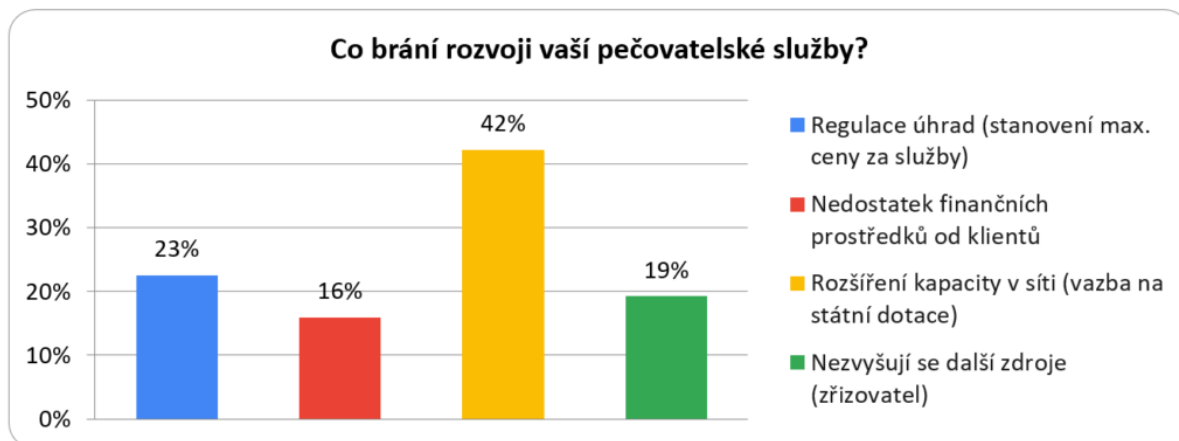

Tábor, 23. června – **Pečovateľská služba není v České republice stále dostatečně dostupná, jak dokládají výsledky společného průzkumu zástupců poskytovatelů sociálních služeb, měst a obcí a místních samospráv. Stále existuje mnoho obcí, kde není možné poskytnout pomoc, péči a podporu přímo v domácnosti seniorů. V řadě případů totiž pečovatelské služby úplně chybí nebo nejsou schopni reagovat na celkovou potřebu péče. Bez zásadní a systémové změny však zlepšení čekat nemůžeme.**

Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR realizovala na jaře letošního roku ve spolupráci se Svazem měst a obcí ČR a Sdružením místních samospráv ČR dvě dotazníková šetření, jejichž cílem bylo zjistit aktuální potřebu pečovatelské služby v České republice a identifikovat hlavní bariéry jejího rozvoje a dostupnosti. První, které bylo určeno městům a obcím, jež pečovatelskou službu neposkytují, probíhalo ve dnech 6. až 16. května a zúčastnilo se jej rekordních 860 obcí. Druhý průzkum byl realizován od 25. května do 9. června a směřoval k poskytovatelům pečovatelských služeb (městům, obcím, příspěvkovým organizacím, neziskovým organizacím či soukromým společnostem). Data jsme získali od 373 poskytovatelů, což je více než polovina všech registrovaných poskytovatelů.

Chybějící kapacity pečovatelských služeb lze rozdělit do dvou skupin. První je absence pečovatelské služby či dostatečných kapacit, zejména v malých obcích do 1000, resp. 500 obyvatel. Druhou je pak nutnost navýšení kapacit stávajících poskytovatelů, v tomto případě jde naopak především o větší města. Nutnost zvýšit kapacitu uvádí až 28 % poskytovatelů. Tři čtvrtiny poskytovatelů pak uvedly, že se tento nevyhovující stav snaží řešit. Celkem tedy chybí 412 778 hodin pečovatelských služeb za rok.

Jako nejčastější důvody tohoto neutěšeného stavu pak poskytovatelé pečovatelských služeb uvádějí zejména nepřiznání státních dotací (42 %) z důvodu nezařazení do krajských sítí, dále pak nízké limity v tzv. úhradové vyhlášce, kde od roku 2014 nedošlo k navýšení maxim těchto úhrad (23 %) nebo nedostatek finančních zdrojů od klientů (16 %) a stagnující výše dalších finančních zdrojů (např. od zřizovatele; 19 %).

„Současný systém financování je nastaven tak, že případný rozvoj pečovatelských služeb nebo přizpůsobování jejich kapacit skutečné a reálné poptávce v terénu de facto přímo vylučuje. Bohužel MPSV ČR nedokázalo tento nevyhovující systém v posledních osmi letech i přes opětovné snahy a pokusy změnit,“ uvádí **Jiří Horecký, prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR.**

Na pečovatelskou službu je tedy nutné čekat, a i když se senioři dočkají, mnohdy ji dostanou pouze ve velmi omezeném rozsahu. Zhruba 35 % seniorů si na pečovatelskou službu počká dva či více měsíců, 37 % pak celý měsíc. Alarmující je také skutečnost, že v některých regionech, kde není služba dostupná, se jí senioři nemusejí dočkat vůbec.

Malé obce, a především ty, jež jsou vzdálené od větších měst, během epidemie nejvíce pocítily nedostatek terénních pracovníků a důsledky toho, že síť služeb nedosahuje až na jejich území. Velké dojezdové vzdálenosti, kdy cesta ke klientovi představuje dvojnásobek až trojnásobek času nutného na péči je jednou z překážek zasíťování i těch nejmenších a nejvzdálenějších obcí. Potřební jsou tak odkázáni na pomoc sousedů či zástupců obce, kteří jsou rádi nápomocní, ale nejsou pro sociální práci vyškoleni a samozřejmě ji ani nemají nikým hrazenou.

„Epidemie nám nepotvrdila, že terénních sociálních pracovníků by bylo málo, ale že na území jednoduše nejsou. Nařízením vlády se tak v minulém roce stal každý starosta sociálním pracovníkem, který má povinnost postarat se o své seniory v obci. A tak ke všem povinnostem a náplni práce starosty a starostky malé obce ještě jezdíme pro nákupy, do lékárny pro léky nebo s dopisem na poštu,“ říká **Jana Přecechtělová, výkonná ředitelka Sdružení místních samospráv**, a dodává: „Jako starostka obce, která má méně než 100 obyvatel, jsem na péči o své občany zvyklá a nevadí mi to, ale je třeba si uvědomit, že toto děláme zdarma, nad rámec svých povinností a nejsme pro tuto práci vyškoleni. Stát nemůže hřešit na to, že má na území schopné a obětavé lidi, nedostatek terénních pracovníků je třeba urgentně řešit. Legislativně, finančně i personálně.“

„Pro menší obec je velmi náročné a neefektivní provozovat vlastní pečovatelskou službu. Velcí poskytovatelé terénních služeb zase nemají motivaci, aby rozšířili svoji působnost i do okolních obcí, neboť narážejí na velké množství problémů. Tím zásadním je financování, a to zejména hrazení nákladů na dojezd ke klientovi, ale také náklady na zaměstnance poskytovatele v momentě, kdy již smluvní obec nebude službu potřebovat, protože osoba, ke které se jezdilo pečovat, zemře, nebo odejde do pobytového zařízení,“ doplnila **Renata Kainráthová, viceprezidentka Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR pro terénní služby.**

Pečovatelská služba je přitom jedním ze základních předpokladů, aby senioři mohli zůstat doma, ve svém domácím a přirozeném prostředí. Stejně tak je klíčová i její role při pomoci neformálním pečujícím většinou z řad členů rodiny. Služba jim poskytuje podporu a pečovatelé je v případě potřeby mohou i zastoupit.

„Ke zvýšení dostupnosti pečovatelské služby na našem území je zapotřebí změna systému financování sociálních služeb, který dle Svazu měst a obcí ČR není v současné době efektivně nastaven,“ uvádí **František Lukl, předseda Svazu měst a obcí ČR**, a pokračuje: *„Právě systémová změna financování je zásadním předpokladem pro to, aby byla pečovatelská služba dostupná i v těch nejmenších městech a obcích. Stejně tak důležitá je potom také pravidelná valorizace maximálních úhrad za poskytování sociálních služeb, která musí změnu financování doprovázet.“*

Výsledky dotazníkových šetření jsou dostupné na webu APSS ČR [zde](#).

Zdroj: <https://portalpromestaaobce.cz/2021/06/23/pecovatelske-sluzby-v-ceske-republice/>